

Der hænger stadigvæk nogle store ubesvarede spørgsmål over F-35 kampfly projektet.

Kære ærede Folketingsmedlemmer.

Tak for Deres vedvarende indsats og hårde arbejde i de vigtige parlamentariske embeder.

Det er min klare forståelse, at der stadigvæk hænger nogle store og betydningsfulde ubesvarede spørgsmål over F-35 kampfly-projektet, som i øvrigt efterhånden er ved at være et 'gammelt' projekt, flyet flyver nu på 13. år. Dette baserer jeg blandt andet på den vedhæftede rapport ⁱ fra "Director for Operational Test and Evaluation (DOT&E)", som påpeger **en række uløste problemer** i projektet.

(DOT&E er den amerikanske regerings våbentestenhed, som referer direkte til Kongressen og Forsvarsministeren; det er ikke 'Pentagons våbentestenhed', som Ingeniøren og andre medier har skrevet mange gange, det må siges at være upræcist, det er snarere regeringens – dvs. Præsidentens og Kongressens våbentestenhed ⁱⁱ .)

Udover de uløste problemer skal de følgende to ting fremhæves:

1: Flyet er endnu ikke endeligt gennemtestet, faktisk er den uhyre vigtige afsluttende testfase (IOT&E) kun lige begyndt for ca. to måneder siden ⁱⁱⁱ og det til trods for at der stadigvæk er 15 alvorlige fejl i den såkaldte kategori et. ^{iv}

2: Logistikdelen i det globale F-35 projekt er stadigvæk under udvikling og det er umuligt at sige præcist hvor meget det kommer til at koste at vedligeholde og opdatere flyet på den lange bane.

Dette udtrykkes ganske tydeligt i en dugfrisk rapport fra den australske Rigsrevision^v : "JSF sustainment cannot be fully costed until the Global Support Solution further matures..... Has Defence determined the cost of sustaining its JSF aircraft? Defence does not expect to have a reliable estimate for whole-of-life sustainment costs for its JSF aircraft until after 2020". ^{vi}

Med hensyn til logistikdelen så skal det desuden bemærkes, at Tyrkiet, der p.t. ledes af et ondsindet og undertrykkende regime, er eneleverandør til to ikke-ubetydelige komponenter til F-35! ^{vii} (Og så kommer vi ikke ind på at planen i øvrigt er, at Tyrkiet skal stå for meget af den tunge motorvedligeholdelse på F-35 m.m.).

Ofte er det blevet sagt, at forsinkelser på kampflyprojekter er almindelige og det tager tid og tålmodighed. Men for min del tror jeg ikke, at man sådan uden videre kan drage paralleller mellem udviklingen af F-35 og succesfulde kampfly som F-15 og F-16 eftersom disse blev udviklet i en tidsalder hvor sensorer, radarer, computerteknologi m.m. var på et langt lavere niveau. Nutidens kampfly er vel efterhånden 90% radar-, sensor-, computer- og kommunikations-teknologi og 10% flyvemaskine mens disse tal kan ombyttes i forhold til en F-16 anno 1979?

Det er mit synspunkt, at danske borgere og skatteydere ikke kan være tjent med at der på den lange bane spenderes mere end 50 milliarder kr. på et (udviklings)projekt, som der

Der hænger stadigvæk nogle store ubesvarede spørgsmål over F-35 kampfly projektet. Til Folketinget, henvendelse fra Heine Strømdahl, 09-02-2019.

stadigvæk hænger så mange spørgsmålstejn over. Skræmmer sporene fra IC4, det forsinkede signalprojekt, Sundhedsplatformen m.m. ikke lidt her? I øvrigt har det amerikanske militær-industrielle kompleks brændt massevis af milliarder af i projekter, der aldrig blev til noget eller leverede langt mindre end man havde håbet. Tag eksempelvis projektet til udvikling af en ny præsident-helikopter, den såkaldte Marine One – prøv blot at Google det.

Hermed vil jeg også opfordre Folketingets forsvarsudvalg til at sørge for at rapporten fra DOT&E gøres tilgængeligt på folketingets side som bilag, således at den brede offentlighed har let adgang til at følge med i hvorledes af F-35 projektet udvikler sig – med perspektivet fra en kilde, der må betragtes som en af de mere troværdige.

Desuden vil jeg opfordre til at der laves en høring om status for F-35 projektet og evt. en kortvarig undersøgelse, der skal finde frem til alternativer til F-35. Alternativer er der flere af - efter min forståelse. F.eks. det kraftfulde F-16 Viper Block 70, som Slovakiet bestilte sidste år og som Bulgarien formentlig også bestiller. Grækerne opgraderer deres F-16 til Viper konfiguration og Taiwan og Indien køber også F-16 Viper.

Venlig hilsen

Deres hengivne medborger

Heine Strømdahl, matematiklærer ved KGU.

Gentofte, 09-02-2019.

Billedet: F-16 Viper modelfoto. Kilde: <https://www.lockheedmartin.com/en-us/products/f-16/f-16-block-70.html>

Der hænger stadigvæk nogle store ubesvarede spørgsmål over F-35 kampfly projektet. Til Folketinget, henvendelse fra Heine Strømdahl, 09-02-2019.

ⁱ <http://www.dote.osd.mil/pub/reports/FY2018/pdf/dod/2018f35jsf.pdf?fbclid=IwAR2ombn8IQYw6CdIX2M0Maeu-7iuHqgXXmuT9LsA8A7iMeKePHsVywwCT4I>

ⁱⁱ <https://www.govinfo.gov/content/pkg/USCODE-2010-title10/pdf/USCODE-2010-title10-subtitleA-partIV-chap141-sec2399.pdf> , <https://www.govinfo.gov/app/details/USCODE-2010-title10/USCODE-2010-title10-subtitleA-partIV-chap141-sec2399/context> , <http://www.dote.osd.mil/about/background.html>

ⁱⁱⁱ <https://www.aerospacetestinginternational.com/news/defense/f-35-begins-formal-operational-testing.html> , <https://www.airforce-technology.com/news/usafs-31st-tes-iote-f-35-lightning-ii/>

^{iv} Executive Summary side 1 I rapporten fra DOT&E: " The program and stakeholders reviewed open deficiencies between May and July, re-categorizing many of the 102 Category 1 deficiencies (as of May 2018) to Category 2, leaving 13 open Category 1 deficiencies for entry into IOT&E, which later became 15"

^v Eller lignende myndighed.

^{vi} https://www.anao.gov.au/sites/default/files/Auditor-General_Report_2018-2019_14.pdf

^{vii} <https://www.dailysabah.com/defense/2018/08/16/turkeys-ayesas-sole-supplier-of-2-key-f-35-components>